

досягнень новітніх технологій та з огляду на необхідність задовольнити реалізованість більш високих вимог до особистісного розвитку, набутих компетентнісних характеристик та до сформованості громадянської культури підростаючого покоління.

Оксен Лисовый. Новейшие тенденции развития внешкольного образования и их реализация в условиях инновационного функционирования Малой академии наук Украины.

В статье раскрыты смысловые акценты модернизационных процессов в области внешкольного образования, представлена образовательная деятельность Малой академии наук Украины в контексте соответствия требованиям времени, согласованности с общественными запросами и ориентированности на удовлетворение потребностей каждой личности.

Ключевые слова: *внешкольное образование, Малая академия наук Украины.*

Oksen Lisovyi. The latest development trends in extracurricular education and their implementation in terms of the innovative functioning of Minor Academy of Sciences of Ukraine.

The article discloses the semantic accents of modernization processes in the field of extracurricular education and represents the educational activities of Minor Academy of Sciences of Ukraine in the context of current challenges in correspondence with social requirements and orientation to meet the needs of each individual.

Key words: *extracurricular education, Minor Academy of Sciences of Ukraine.*

УДК 37.034

Л.І. Ковбасенко

ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ПОТРЕБИ ВЧИТИСЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ: КЛЮЧОВА ІДЕЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У статті розглядається проблема актуалізації науково-дослідної діяльності старшокласників як засобу формування потреби в навчанні впродовж життя. Проаналізовано спрямованість позашкільної освіти на оптимізацію та якісне оновлення навчання й виховання учнівської молоді у позаурочний час, розкрито можливості позашкільних навчальних закладів щодо реалізації цього завдання.

Ключові слова: *навчання впродовж життя, інноваційні методики, якість позашкільної освіти, науково-дослідницька діяльність, Мала академія наук України.*

Постановка проблеми. Нині в Україні першорядного значення набуває розробка стратегії розвитку позашкільної освіти як повноправного інституту в системі неперервної освіти. Дослідження теоретичних основ позашкільної педагогіки сприяли активізації вивчення особливостей, закономірностей, специфіки впливу позашкільної діяльності учнів на їх інтелектуальний та творчий розвиток. Актуальним залишається визначення місця позашкільної освіти в єдиному освітньому просторі, співвідношень інших ланок із цією ланкою освіти та перспектив діяльності позашкільних навчальних закладів на ринку освітніх послуг. І головне – якими мають бути пріоритетні ідеї та зміст позашкільної освіти і, зокрема, виховання особистості в її умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На проблемах розвитку мотивації учнів до навчання засобами позашкільної освіти і сформованості якостей, які забезпечують їх внутрішню потребу вчитися поза школою, оптимізації процесу формування соціальної компетентності старшокласників педагогічна наука України наголошує постійно. Наукові праці І. Бега, О. Кононко, В. Рибалки, С. Сисоевої, Г. Пустовіта, В. Вербицького, О. Биковської, І. Єрмакова, О. Литовченко, Л. Тихенко, В. Мачуського, Р. Науменко, Т. Окушко, В. Редіної, І. Мельникової, С. Свириденко, А. Корнієнко й інших розкривають педагогічні технології формування мотиваційних, етичних, соціальних, поведінкових та інших систем ціннісних орієнтацій учнів, яких вони набувають у позашкільних навчальних закладах різних типів, а також під впливом політики, релігії, культури, сім'ї, друзів тощо.

Метою статті є обґрунтування ролі позашкільної освіти у формуванні в старшокласників потреби навчатися впродовж життя. Зазначене є державним замовленням на навчання, виховання і розвиток старшокласників, в першу чергу, засобами залучення їх до науково-дослідницької роботи. Саме тому у статті визначені головні пріоритети, які особливо значущі для підготовки учнів-дослідників до навчання впродовж життя, та завдання педагогічних колективів, управлінь освіти, органів виконавчої влади щодо реалізації цих завдань і створення для цього відповідних умов.

Виклад основного матеріалу. Концептуальні основи моделювання навчання, виховання та розвитку особистості впродовж життя були закладені ще на початку 90-х років у Державній Національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття). Саме цією програмою були передбачені принципи безперервності, наступності, інтеграції у розвитку усіх складових неперервної освіти.

Позашкільна освіта з 90-х років уперше отримала статус невід'ємної ланки освіти України, що було закріплено Законом України «Про освіту» (1994 р.) [2], а потім Концепцією позашкільної освіти і виховання (1997 р.) [4] і Законом України «Про позашкільну освіту» (2000 р.) [3].

У 2001 році Кабінет Міністрів України затвердив нове Положення про позашкільний навчальний заклад, організаційно-правові засади діяльності якого стали передбачати зарахування вихованців, учнів і слухачів, як правило, віком від 5 до 18 років. Були створені правові засади для неперервної освіти і зв'язку дошкільної освіти, загальної середньої освіти, професійно-технічної освіти, вищої освіти з позашкільною освітою.

Становлення позашкільної освіти відбувається згідно з філософським обґрунтуванням української концепції неперервної освіти та такої, яка допомагає учням у позаурочний час реалізуватися в освітньо-виховній системі відносин «педагоги – учні – батьки – суспільство» за рахунок їх самореалізації, саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення у різних сферах інтелектуальної та творчої діяльності.

Варто підкреслити, що позашкільна освіта, педагогічні колективи позашкільних навчальних закладів мають значні можливості мобільно реагувати на основні і найбільш значущі процеси життя суспільства, що постійно змінюються.

Це надзвичайно важливо в організації виховної діяльності з старшокласниками, які готуються до вибору життєвого шляху, професійної діяльності і, перш за все, свого становлення як конкурентноспроможної особи, готової до опанування знань упродовж життя.

В. Кремень у статті «Суспільство знань і якісна освіта» зазначив: «Людина розумна у XXI столітті – це людина, що постійно навчається... Таку людину повинна формувати школа, а створювати умови для безперервної освіти впродовж життя повинні суспільство і держава, вирішальним чинником суспільства знань буде людина, здатна діяти на основі отриманих знань, на основі практичного їх використання».

О. Савченко у статті «Цінності шкільної освіти» серед основних завдань щодо гуманізації суспільного життя і гуманізації освіти виокремлює важливість освоєння цінностей культури, громадянського виховання, формування працелюбності і відповідальності, екологічного світогляду, мовленнєвої культури учнів та їхнього здоров'я, і наголошує на великому значенні формування у учнів усіх вікових категорій готовності до неперервної освіти та здатності до навчання впродовж життя. Учена підкреслює, що «в загальноосвітній підготовці закладаються адаптаційні механізми готовності людини до неперервної освіти. Її рушійними силами є розвинена мотивація до навчання і сформованість таких особистісних якостей, які забезпечують внутрішню потребу активного освоєння людиною функцій нових соціальних ролей».

Значній частині дітей та молоді тісно в рамках шкільного стандартного навчання, вони шукають задоволення своїх інтересів у навчальних закладах різних типів та форм власності. Поза школою учні навчаються в різних гуртках, студіях, секціях, об'єднаннях за інтересами

позашкільних навчальних закладів.

Відповідно до Закону України «Про освіту» «позашкільна освіта є частиною структури освіти і спрямовується на розвиток здібностей, талантів дітей, учнівської та студентської молоді, задоволення їх інтересів, духовних запитів і потреб у професійному визначенні» [2]. Законом України «Про позашкільну освіту» її визначено як «сукупність знань, умінь та навичок, що отримують вихованці, учні і слухачі в позашкільних навчальних закладах у час, вільний від навчання в загальноосвітніх та інших навчальних закладах» [3]. Позашкільна освіта надає додаткові знання, вміння, навички, здійснює творчий та інтелектуальний розвиток поза вимогами шкільної програми, шкільного підручника тощо.

Понад 70 років у позашкільних навчальних закладах України розвивається дослідницько-експериментальний напрям, який сприяв поширенню мережі наукових гуртків, секцій, об'єднань і залученню вихованців, учнів, слухачів до науково-дослідницької, експериментальної, конструкторської та винахідницької роботи в галузі науки, техніки, культури і мистецтва, створенню умов для виявлення, розвитку і підтримки юних талантів і обдарувань. Позашкільна науково-дослідницька діяльність старшокласників як найкраще розкриває основні пріоритети навчання впродовж життя.

Відповідно до рекомендацій Європейського Парламенту та Європейської Ради від 18 грудня 2006 року щодо ключових компетентностей ціложиттєвої освіти було визначено 8 ключових компетентностей, серед них і компетентність «навчання вчитися», яка підтримує усі види іншої навчальної діяльності. Крім того, наголошується на необхідності навчання критичного мислення, творчості, ініціативи, вміння вирішувати проблеми, оцінювати ризик, приймати рішення, а також конструктивно керувати своїми почуттями тощо [6].

Проведене опитування старшокласників (вихованців наукових гуртків, секцій, об'єднань) дозволяє визначити, що незалежно від їх місця навчання та умов організації науково-дослідницької роботи, показниками, які піднімають значущість їхньої діяльності, є: особиста зацікавленість в опануванні нових знань та у виконанні дослідження; потреба домогтися вищого рівня працездатності, наполегливості, впевненості у своїх можливостях; суспільна спрямованість виконуваної роботи; потреба розширити кругозір; бажання наслідувати приклад державного діяча, вченого, батьків, друзів; прагнення підняти свій авторитет у колі друзів; перспективи майбутньої професії; потреба випробування лідерських якостей; бажання отримати моральне або матеріальне заохочення.

Позашкільна освіта структурована в плані цілей навчання, тривалості навчання і допомоги в навчанні, вона є цілеспрямованою з погляду того, хто навчається і готовий навчатись впродовж життя. Узагалі світова спільнота вважає, що необхідно вийти за рамки шкільної освіти,

переглянути уявлення щодо початкового навчання в частині його достатності для підготовки молоді до трудової діяльності на весь період трудового життя. В Україні впровадження «навчання впродовж життя» сприяє розвитку істинної культури навчання.

У Меморандумі з питань навчання впродовж життя Європейська комісія дає таке визначення: «все цілеспрямоване навчання, здійснюване на постійній основі для вдосконалення знань, умінь і компетентностей, є навчанням впродовж життя» [1].

Навчання впродовж життя є ключовим елементом у визначенні Європейським союзом стратегій щодо завдань формування найбільш конкурентоспроможної і динамічної особистості суспільства, що базується на знаннях. Це так звані лісабонські стратегії, які були схвалені на засіданні Ради Міністерств ЄС у березні 2000 року. Зокрема, їх пріоритетами визначені:

- нові базові знання і навички для всіх;
- збільшення інвестицій в людські ресурси;
- інноваційні методики викладання та учіння;
- цінності знань;
- розвиток наставництва та консультування;
- наближення можливостей навчання до тих, хто навчається.

Зупинимося на ряді пріоритетів, що є значущими у процесі підготовки старшокласників засобами позашкільної освіти до навчання впродовж життя в Малій академії наук України.

І пріоритет. Визначення цінності знань або навчання вчитись.

Мета:

- засобами науково-дослідницької роботи допомагати старшокласникам у формуванні потреби безперервно вчитися з метою отримання нових базових знань, умінь, навичок, необхідних для включення в інформаційне суспільство;

- сприяти реалізації завдань дослідження, винаходу, експерименту юних дослідників;

- стимулювати бажання продовжувати дослідницьку роботу надалі.

На практиці усе зазначене відбувається під керівництвом як учених, педагогів, так і за участю самих учнів - юних дослідників. Уміння вчитися допомагає отриманню фундаментальних знань. Саме тому в профільних гуртках позашкільних та інших навчальних закладів і в наукових секціях Малої академії наук України приділяється велика увага опануванню знань з базової дисципліни відповідно до назви секції: фізики, хімії, біології, астрономії, мови, літератури, математики, географії, історії тощо. Це є стрижнем при захисті наукових робіт учнів на всіх етапах Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт членів МАН України. Це є також показником рівня якості підготовки учня до здатності організувати своє навчання, свій пошук, експеримент, оцінювати свою наукову роботу, знаходити порадики в своїй справі, що і стає йому запорукою,

мотивацією і компетентністю вчитися наполегливо і успішно впродовж усього життя [5].

Вивчення протягом останніх років шляхів оптимізації навчально-виховного потенціалу позашкільних навчальних закладів, якості реалізації їх можливостей на прикладах Київського Палацу дітей та юнацтва, Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, Центру науково-технічної творчості молоді й Дитячого еколого-оздоровчого центру Оболонського району м. Києва та інших свідчать, що їх педагогічні колективи знаходяться у постійному творчому пошуку нових технологій навчання учнів, перетворення цінностей пізнання в мотиви поведінки, в мистецтво формування світогляду, що є виконанням соціального замовлення на плекання інтелектуальної і творчої еліти нашої держави.

Кожен з цих позашкільних закладів створив свою концепцію розвитку, свою унікальну освітньо-виховну систему, має вагомі успіхи у розробці пріоритетних ідей, шляхів їх реалізації, побудови відносин педагогічного та учнівського колективів.

Всі ці заклади об'єднані ідеєю пошуку і впровадження в практику нових педагогічних технологій навчання учнів вчитися сьогодні, завтра і впродовж усього життя, постійно працювати над формуванням прагнення до знань, умінням здобувати і пристосовувати нові знання у різних життєвих і практичних ситуаціях.

Вивчення проблем, які хвилюють старшокласників-дослідників, дозволило систематизувати їхні особисті життєві завдання: здобуття якісної освіти; працевлаштування після закінчення ВНЗ; забезпечення достатнього рівня життя; створення щасливої сім'ї та творча й інтелектуальна самореалізація.

Педагоги, науковці, аналізуючи завдання щодо підготовки вихованців до сучасного життя, на перше місце ставлять формування освіченої конкурентноздатної особистості у суспільстві з ринковою економікою; на друге – підготовку до самостійного планування життєвої стратегії, професійне самовизначення; на третє – підготовку до самостійного орієнтування у системі найрізноманітніших цінностей; на IV місце – формування соціально активної особистості. Це відповідає заклику Президента Національної академії наук України академіка Б. Патона, котрий вітаючи з черговим ювілеєм журнал «Рідна школа», підкреслив, що незалежній Україні конче потрібна талановита молодь, яка незабаром зможе поновити лави вітчизняної науки, перетворити Україну на високорозвинену процвітаючу країну, котра посяде гідне місце у сучасному цивілізованому світі.

II пріоритет. Інноваційні методики викладання і учіння.

Мета:

- відпрацьовувати нові педагогічні орієнтації у справі оновлення

змісту навчально-виховного процесу в наукових гуртках і секціях, що має сприяти вихованню соціально активної особистості майбутнього науковця;

- використовувати нові демократичні умови організації життєдіяльності педагогічних і учнівських колективів для створення ситуації успіху, співдружності і співтворчості у досягненні спільної мети;

- запроваджувати нові форми і методи взаємодії навчальних закладів з науковими установами різних типів, з громадськими організаціями, різними закладами, установами та сім'єю;

- поглиблювати принципи індивідуалізації навчання і виховання.

Інформаційне суспільство, яке засноване на знаннях, постійно змінюється. Змінюються і його головні учасники – педагоги й учні. Велика роль в цьому нових освітніх інноваційних технологій, розрахованих на активізацію форм і методів навчання та виховання особистості у процесі дослідження, зокрема, це: стимулювання зацікавленості, творчого інтересу; використання цікавих аналогій; створення ситуацій емоційного переживання; використання методу відкриття; створення ситуацій з можливістю вибору; використання запитань, що стимулюють процеси мислення вищого рівня; підвищення стимулюючого впливу змісту (за С. Сисоевою).

Комп'ютерні технології надають величезні можливості для дистанційного та домашнього навчання. Гнучко адаптуються до цього більшість педагогічних колективів, що є базовими навчальними закладами Малої академії наук України. В арсеналі діяльності Національного центру «Мала академія наук України» вагома новація – організація діяльності вищої школи для кандидатів та дійсних членів МАН. Ця технологія розроблена з метою здобуття учнями-дослідниками поглиблених додаткових знань, проведення наукових досліджень у лабораторіях та на кафедрах ВНЗ, у яких вони в подальшому зможуть продовжити навчання, а також і дослідництво вже в якості студентів. Користується попитом в учнів «Віртуальна школа» МАН, електронна система якої забезпечує доступ до різноманітних інформаційних ресурсів і джерел знань, створених з метою поглиблення освіти учнів, залучення до різноманітних очно – заочних конкурсів, та сприяє їх вступу до вищих навчальних закладів.

Запровадження цих інформаційних форм та методів сприяє активізації процесу залучення учнівської і студентської молоді до науково-дослідницької роботи та пошуку талановитої молоді.

Дані педагогічні технології забезпечують формування таких рис характеру юного дослідника, які йому потрібні для отримання навчання впродовж життя, а саме:

- самостійність – прояв інтересу до конкретної діяльності, прагнення до самостійного визначення проблеми і її рішення у процесі пошуково-дослідницької роботи;

- самовизначення – вибір кожним учнем теми дослідження за допомогою педагога-керівника;

- самоспостереження – самостійне планування процесу пізнання, здобуття нових знань, умінь та навичок;

- самосвідомість – усвідомлення учнем значущості себе як особи, яка своїм дослідженням привнесе нове у розвиток науки, техніки, культури тощо, а також зрозуміє цінність своїх взаємовідносин з навколишнім світом;

- самовиховання – формування потреби в особистісному самовдосконаленні, удосконаленні рис характеру, подоланні негативних якостей, відпрацюванні здатності до самооцінки, самоаналізу, вимогливості до себе;

- самоконтроль – свідомий контроль, регулювання контролю і власної діяльності, управління нею.

III пріоритет. Нова система оцінки здобутої освіти.

Мета:

- надати державного значення руху в Україні з підтримки учнівської і студентської молоді, яка прагне до наукової творчості;

- упровадити нові виховні технології стимулювання науково-дослідницької діяльності учнів;

- активізувати систему заходів щодо державної підтримки талановитої до наукової творчості учнівської і студентської молоді.

Освітня система Малої академії наук України, як ніяка інша, пріоритетним напрямком діяльності визначає підготовку старшокласників до навчання впродовж життя.

Починаючи з 1994 року, відповідно до затвердженого Міністерством освіти і науки України Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади з базових і спеціальних дисциплін, турнірів, конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт та конкурсів фахової майстерності, Всеукраїнський конкурс науково-дослідницьких робіт проводиться щорічно. Три етапи конкурсу є цілою системою роботи центральних, обласних, міських і районних органів управління освітою з пошуку, розвитку і підтримки талановитої учнівської молоді. У процесі цієї діяльності використовується низка заходів щодо об'єднання зусиль шкіл, різних типів позашкільних навчальних закладів, вищих навчальних закладів, інститутів післядипломної освіти, академічних та наукових установ, різних фондів, спілок, асоціацій. Крок за кроком в Україні створюється нова державна система оцінки результатів науково-дослідницької діяльності учнів: конкурси, олімпіади, виставки, конференції.

Близько 100 тисяч учнів, вихованців стають учасниками Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт, у фіналі захищають свої дослідницькі роботи близько тисячі юних дослідників. Переможцями стають біля 500 учнів, які отримують цінні подарунки,

дипломи, рекомендації до вступу у ВНЗ України. Державними стипендіатами стають більше 140 осіб.

IV пріоритет. Розвиток наставництва і консультування.

Мета:

- провести дитину, учня, вихованця дорогою пізнання, пошуку, експерименту, забезпечивши належний науково-методичний супровід;
- підняти престиж та визнання праці вчених, педагогів, практиків, працівників органів управління освітою, культурою; управлінсь у справах сім'ї, молоді та спорту; різних спеціалістів, які опікуються проблемами пошуку, розвитку і підтримки обдарованої молоді, що прагне до наукової творчості. Посилити інструктивно-методичне, законодавче забезпечення цієї роботи;
- забезпечити вільний доступ до інформації про стан та перспективи розвитку наукової творчості дітей, учнівської та студентської молоді.

Реалізувати це завдання – почесна місія тисяч навчальних закладів України. Так, відповідно до існуючої номенклатури позашкільних навчальних закладів в Україні розвивається мережа позашкільних навчальних закладів – Малих академій наук учнівської молоді. Створення цих закладів та діяльність більшості інших типів позашкільних навчальних закладів сприяє активізації залучення наукових працівників академічних установ і вищих навчальних закладів до роботи з дітьми. Завдяки професіоналам та провідним педагогам шкіл, ліцеїв, гімназій тощо десятками років реалізується державна політика щодо плекання юної наукової зміни. Прикладом для наслідування є Київське територіальне відділення МАН України, де працюють 17 академіків, 8 член-кореспондентів, 86 докторів наук, 140 кандидатів наук, 105 наукових співробітників НАН України, НАПН України та вищих навчальних закладів різних типів.

За такою ж системою працюють Волинське, Донецьке, Івано-Франківське, Кіровоградське, Кримське, Львівське, Луганське, Рівненське, Сумське, Тернопільське, Харківське, Херсонське та інші територіальні відділення МАН України.

V пріоритет. Наближення можливостей навчання до тих, хто навчається.

Мета:

- наблизити освітні можливості до місця проживання учнів з віддалених районів міст, районних центрів, з сільської місцевості;
- залучати до цих форм роботи дітей-інвалідів, що прагнуть до наукової творчості;
- посилити увагу на вирішенні питань підвищення кваліфікації організаторів регіональних відділів Малої академії наук в Україні та наукових і педагогічних керівників юних дослідників;
- сприяти розвитку в різних регіонах мережі консультаційних пунктів, центрів на базі навчальних закладів різних типів;

- розвивати очно-заочні форми навчання учнів і педагогів.

Реалізація цих завдань надзвичайно важлива. Відповідно до Закону України «Про позашкільну освіту» позашкільні навчальні заклади мають право відкривати філії позашкільного закладу – як його структурні відокремлені підрозділи, що знаходяться поза межами основного розташування закладу і виконують таку ж освітню діяльність в цілому або працюють за окремими його напрямками.

З цією метою в Україні розвивається мережа пересувних позашкільних навчальних закладів. Ініціатором створення цих закладів був Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю. Основними принципами діяльності такого закладу є: рівний доступ до позашкільної освіти, інтеграція компетентнісного та соціально-культурологічного підходів до змісту, форм і методів роботи, спрямованість навчально-виховної роботи на забезпечення освітніх потреб вихованців, їх батьків, громадськості тощо. Керує зазначеним спеціально створений відділ з координації роботи пересувного позашкільного навчального закладу. На допомогу організаторам позашкільної освіти в регіоні підготовлено і видано декілька посібників, серед яких «Розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді в процесі пошуково-дослідницької діяльності учнів» та інші.

Популяризація цього та іншого досвіду систематично проводиться під керівництвом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та Національного центру «Мала академія наук України». У практиці діяльності: Всеукраїнські курси та семінари для організаторів МАН, зустрічі з членами Уряду України, з видатними діячами науки, культури, освіти тощо. З цією ж метою створено офіційний сайт Національного центру «Мала Академія наук України», на якому організатори регіональних відділів Малої академії наук, педагогічні працівники, наукові співробітники можуть отримати усі дані про зміст, форми і методи діяльності з юними дослідниками. Цим сайтом також можуть користатися учні шкіл, ліцеїв, гімназій, позашкільних навчальних закладів, профтехучилищ, студенти вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації.

Висновки. Засобами позашкільної освіти відпрацьовуються різні педагогічні технології, інформаційні технології, які забезпечують ефективну підготовку учнівської молоді до навчання впродовж життя, до реалізації життєвих планів і планів інтелектуального та творчого розвитку.

Переваги позашкільної освіти у період розбудови нової держави в тому, що у складних суспільно-економічних умовах вона на більш демократичних засадах створює унікальні можливості для «злету людського духу» та засвоєння таких цінностей, котрі Ян Амос Каменський визначив у «Великій дидактиці» термінами Знання, Доброчинність, Благочесність, чітко виділивши такі загальнолюдські істини, як Свобода, Краса, Любов.

Список використаної літератури

1. A Memorandum on Lifelong Learning [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.education.gov.mt/edu/edu_division/life_long_learning.htm.
2. Закон України про освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
3. Закон України про позашкільну освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>.
4. Концепція позашкільної освіти та виховання // Позашкільні заклади України. Книга керівника позашкільного навчального закладу. Нормативно-правові документи. – Х. : Торсінг плюс, 2006. – С. 91-99.
5. Методика виховної діяльності в Малій академії наук України : метод. посіб. / Л. І. Ковбасенко. – [вид. 2-ге, випр. й доповн.]. – К. : Інформ. Системи, 2008. – 213 с.
6. Рекомендації 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» від 18 грудня 2006 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_975.

Луиза Ковбасенко. Формирование у детей необходимости обучения в течение жизни: ключевая идея внешкольного образования Украины.

В статье рассматривается проблема актуализации научно-исследовательской деятельности старшеклассников как средства формирования необходимости обучения в течение жизни. Проанализирована направленность внешкольного образования на оптимизацию и качественное обновление образования и воспитания учащейся молодежи во внеурочное время, широкие возможности учреждений внешкольного образования для реализации этого задания.

Ключевые слова: обучение в течение жизни, инновационные методики, качество внешкольного образования, научно-исследовательская деятельность, Малая академия наук Украины.

Louise Kovbasenko. Formation of children's needs to learn throughout life: the key idea of additional education in Ukraine.

The article discloses the problem of actualization of the research activities of senior pupils as means of building demand for lifelong learning. Additional education, aimed at streamlining and updating of quality training and education of young students in their spare time and opportunities of the additional education institutions to achieve this objective are analyzed.

Key words: optimization of life-long learning, innovative techniques, quality of additional education, research activities, Minor Academy of Sciences of Ukraine.